

Защо създаваме този наръчник?

Фондация „Заслушай се“ е застъпническа организация за правата на глухите хора за постигане на равнопоставеност чрез ефективни практики за образование и овластяване. Основана е в края на 2014г. и през годините се среща с редица предизвикателства. Настоящият наръчник извежда методиките, които считаме, че биха помогнали за консолидирането на глухата общност в България.

Нашата история започва с неформална информационна кампания за предизвикателствата, стоящи пред глухите хора в страната. Впоследствие, Фондацията се фокусира върху дейности, които да създават възможности за носителите и ползвателите на жестов език да бъдат равнопоставени граждани.

В първите години на своето съществуване Фондацията се сблъсква с трудности, породени от спецификите в културата на глухите хора, ползватели и носители на жестов език. Липсва разбиране как да се работи с глухите хора макар самите членове на организацията да са глухи.

Общността на глухите хора в България е обект на маргинализиране от десетелития и това довежда до „обгрижващ“, поставяйки в зависимост глухите да нямат възможността сами да се справят с предизвикателствата в живота и разчитат на постоянно подпомагане.

През 2015 г. и 2016 г. фондация „Заслушай се“ печели редица конкурси за социално предприемачество, осигурявайки достъпност чрез иновативни услуги като видео-жестов превод и преобразуване на говор в текст. В този период сериозно предизвикателство се оказва политиката за разпределяне на целеви помощи директно за глухите хора, което довежда до пълна липса на инвестиции в развитие на професията „жестов преводач“. Това става причина в последствие за малкия брой качествени жестови преводачи в страната и липса на ефективни практики за квалификация на жестови преводачи.

В този период Фондация „Заслушай се“ израства и трупа важен опит, който води до осъзнаването, че приобщаване на глухите хора не може да се случи без тяхното участие, знания, умения, опит.

Призивите ни за равнопоставеност в съвместната работа с глухите хора при създаването на социални услуги, политики, достъпно образование за глухите хора се превърнаха в основен стълб на нашата програма.

В този период глухата общност започна да осъзнава необходимостта от признаване на българския жестов език. През 2017г. и 2018г. МОН провеждат първото по рода си лингвистично изследване на българския жестов език, което установява, че жестовият език има собствена граматика, правила и структура. Така се поставя началото на преговорите за проектозакон за българския жестов език.

Един от най-съществените въпроси, които будни глухи хора се опитват да разрешат е свързан с ролята им в процесите на правене на промяна, касаеща съдбата им на глухи хора, които основно общуват на български жестов език. Фондация „Заслушай се“ среща сериозни предизвикателства в опита си да балансира между самите глухи хора и всички останали, които работят за глухата общност.

През 2017г. и 2018г. г-н Ашод Дерандонян и г-н Александър Иванов, основоположниците на Фондацията, стават първите глухи участници от България в програма за обмен с Националната Асоциация на глухите в САЩ и университет „Галодет“, единственото висше учебно заведение в света, в което е осигурено достъпно и качествено образование за глухи и слабочуващи студенти чрез жестов език и писмен английски език.

Прекараното време в САЩ създава ключови контакти и незаменим опит, който налага виждането, че единственият път към реална промяна за българската глуха общност е да се работи по трансдисциплинарен модел на работа, чрез който глухи хора с опит и сътрудници със знания да работят по съвместна научно-

изследователска дейност. Този подход предоставя възможност на глухите хора да бъдат инициатори в създаването на политики и принципи за съвместни дейности между глухи хора, членове на техните семейства, специалисти и други заинтересовани страни.

С подкрепата на ментори и организации с дългогодишен опит от съвместна работа с глухи хора по света, в края на 2018г. и началото на 2019г. „Заслушай се“ се насочи към създаване на възможности за равнопоставеност на глухите хора.

Чуждестранният опит довежда до заключението, че успехът на глухата общност в България ще дойде, когато започнат реални процеси по съхраняване и популяризиране на историята, идентичността, културата на глухите хора, въвеждането и развитието на българския жестов език в образованието. Най-добрият начин да се случи това е чрез поемане на отговорност и лидерство от будни глухи и слабочуващи хора. В тази връзка през 2020г. фондация „Заслушай се“ избира нов УС, изцяло от глухи и слабочуващи хора, които споделят мисията за пълноценно включване на глухите хора чрез поемане на отговорност и лидерство в процесите на създаване на политики и автентични ресурси на български жестов език в подкрепа на образованието на глухите деца и младежи.

Основателят на Фондацията, г-н Дерандонян, е избран от новия УС за изпълнителен директор заради своя дългогодишен опит с комуникация и администриране на проекти.

Целият УС взима единодушно решение да се създаде Наръчник за съвместна работа в глухата общност, заради наложеното погрешно, дискриминиращо схващане, че глухите хора не могат да водят процесите на промяна на политики свързани с тяхното приобщаване във всички сфери на обществения и социален живот поради липса на знания и опит.

С настоящия наръчник за съвместна работа, фондация „Заслушай се“ представя своите принципи и правила на работа и е отворена за сътрудничество и партньорства със специалисти, членове на семейства на глухи хора и други заинтересовани страни, желаещи да имат повече познания и разбиране по теми, свързани с глухата общност и българския жестов език.